

Motion till riksdagen 2009/10:Sf6

**av Kalle Larsson m.fl. (v)
med anledning av prop. 2009/10:44**

Ändringar i premiepensionssystemet

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning för att avveckla PPM-systemet och stärka inkomstpensionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bedömning av verktyg för att minska fondutbudet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pensionsgruppen.

2 Propositionen

Förslagen i "Ändringar i premiepensionssystemet" innebär att Premiesparfonden läggs ned och ersätts med ett alternativ med generationsprofil. Kostnader för fondbyte ska slås ut på hela pensionssparkollektivet. Bestämmelser om efterlevandeskydd tas bort. Regeringen bedömer att nya verktyg som enbart syftar till att minska fondutbudet inte bör införas.

3 Ärendet och dess beredning

I propositionen redogörs för vad som hänt det nya ålderspensionssystemet sedan 1998. I de utvärderingar som gjorts har bl.a. påpekats PPM-systemets svåröverskådlighet och ineffektivitet. Vänsterpartiet har hela tiden varit kritiskt till PPM-systemet, bl.a. utifrån det som framkommit i de utvärderingar som redovisas i propositionen.

Fel! Okänt namn på

4 Allmänna utgångspunkter

I propositionen redogörs för att det nu finns närmare 800 olika fonder i systemet. Det säger sig självt att dagens PPM-system blir ineffektivt, svåröverskådligt och riskabelt för pensionärerna, både dagens och framtidens. Endast en mindre del av pensionsspararna säger sig ha tillräcklig kunskap för att själva ta hand om sitt sparande. Uppenbarligen är PPM-systemet mer utformat för att passa fondförvaltarnas behov. På s. 25 i propositionen redogörs för PPM:s kommunikationsstrategi: De som kommit in som förstagångsväljare har varit för passiva i att välja och byta fonder och därför ska man nu inrikta sig till dem som varit i systemet ett tag. PPM har vidareutvecklat premiepensionssystemet och ”i stort fungerar det rådande systemet bra och på det sätt som det var tänkt”. Systemet sägs också vara kostnadseffektivt.

Bristerna i systemet kan dock inte åtgärdas med nya kommunikationsstrategier eller kosmetiska ändringar, det krävs mer grundläggande förändringar i ålderspensionssystemet.

5 Premiepensionen

Premiepensionssystemet stämmer inte med vad som uttalades 1994. Då talades om en begränsad valfrihet, intresset av säkerhet skulle dominera och en garanterad minimiavkastning skulle införas. En sådan ordning skulle ge en riskutjämning. En garanterad avkastning skulle även ge en realistisk utgångspunkt för prognoser över hur stora dessa pensioner skulle kunna förväntas bli, en observation som också redovisades av politikerna i underlaget för 1994 års beslut.

Systemet har nu i stället blivit ett helt främmande inslag i det offentliga pensionssystemet, där vi alla kan spekulera bort en del av vår pension. Premiepensionen har gått back sedan den infördes och dess värde sjönk förra året med 34,5 %, allt medan de förvaltande kapitalinstituten har tjänat ca 8 miljarder kronor. Våra varningar redan 1994 har besannats med råge.

Från s. 20 i propositionen redogörs för det nya ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet. Marknadsvärdet uppgick vid utgången av 2008 till 231 miljarder kronor.

Pensionspengarna ska inte kunna spekuleras bort på börsen. Därför bör premiepensionen avskaffas och de medel som i dag finns hos Premiepensionsmyndigheten (PPM) i stället föras över till Sjunde AP-fonden. Det innebär att all avkastning i fortsättningen blir lika för var och en. De som redan har placerat sina pengar måste naturligtvis få ut sin premiepension vid pensioneringen. Ett stärkande av inkomstpensionssystemet och utfasning av PPM bör utredas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Därmed delar vi heller inte regeringens bedömning som avvisar verktyg för minskat fondutbud. Vänsterpartiet har återkommande kritiserat PPM-systemet, bl.a. utifrån den stora mängden av fonder. Riksdagen bör avvisa

Fel! Okänt namn på

regeringens bedömning i frågan. Detta bör riksdagen till regeringen ge till känna.

6 Genomförandegruppens legitimitet

Regeringen har fattat ett särskilt beslut om att formellt inrätta en grupp med följande motivering: ”Ansvaret för att förvalta pensionsreformen ligger ytterst på regeringen men eftersom reformen vilar på en bred överenskommelse med stöd utanför regeringen finns även ett förvaltaransvar utanför regeringen.” Det är ytterst tveksamt om detta är i överensstämmelse med grundlagen.

På s. 17 i propositionen redogörs för Pensionsgruppen och hur samråd skett om förslagen i denna proposition.

Med tanke på att nuvarande pensionssystem fullt ut har trätt i kraft måste detta uppdrag sägas vara slutfört. Enligt Vänsterpartiet är det hög tid att alla riksdagens sju partier tillåts att fullt ut ta ansvar för pensionsfrågorna. Med tanke på att Pensionsgruppen, på samma sätt som Pensionsarbetsgruppen och Genomförandegruppen, valt att hemlighålla sitt arbete finns det stora begränsningar i riksdagens möjligheter att få insyn i de viktiga diskussioner som rör pensionssystemet utformning. Av denna anledning bör regeringen se till att riksdagens samtliga partier omgående ges full och löpande insyn i de politiska överläggningar som rör pensionssystemet och därmed frånta Pensionsgruppen dess formella roll i beslutsprocesser kring pensionssystemet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 november 2009

Kalle Larsson (v)

Marianne Berg (v)

Torbjörn Björlund (v)

LiseLotte Olsson (v)

Josefin Brink (v)

Egon Frid (v)